

NACZELNE DOWODZTWO W.P.

Warszawa, dnia 16 maja 1919 r.

D.Nr. 5327/II

1717/95

Do

ADJUTANTURY GENERALNEJ NACZELNEGO WODZA
W W A R S Z A W I E.

Przesyła się w załączeniu raport prasowy L.II5
attaché wojskowego w państwie S.H.S.

Baldeski

I załącznik

NACZELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
L. Dz. 1717/95 dnia 13/X 1919 r.
załącz. Wydziel.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

L. 115

1717/5

R A P O R T P R A S O W Y

za czas od 16.do 30.kwietnia 1919.

Sprawy wewnętrzne.

D O

N A C Z E L N E G O D O W O D Z T W A W. P.

Sztab Generalny

W

Zagrzeb, dnia 1.kwietnia 1919.

W A R S Z A W I E.

16. kwietnia 1919.

P r a v d a :

Rząd Lublański zaprowadził odpoczynek niedzielny na pocztach

A g r a m e r T a g b l e t t :

Projektowany strajk kolejarzy odroczony aż do porozumienia się chorwackich i słowiańskich delegatów z czynnikami miarodajnymi w Belgradzie.

Minister kolei Lukinić w zastępstwie ministra Vuloviča przyjedzie 23.b.m.do Lublany celem pertraktowania z kolerzami.

R a d n i č k e N o v i n e :

1. Planowany był wielki kongres socylistyczny w Belgradzie, odbędzie się w czasie świąt wielkanocnych.

2. W socalistycznym domu narodowym w Belgradzie odbyło się zgromadzenie protestu z porządkiem dziennym a/ kwestya mieszkania i wyżywienia, b/ wolność prasy oraz praw obywatelskich i politycznych.

17. kwietnia 1919.

O b z o r :

1. Ogłoszona 200 milionowa pożyczka państwowa na podstawie 4 % bonów skarbowych. Podpisywać się będzie od 23.kwietnia do 8.maja.

2. Prezydum lokalnego rządu Bośni i Hercegowiny w Sarajewie

postanowiło żądać 50 milionowego kredytu ze źródeł państwowych dla dotkniętych wojną.

3. Stronnictwo Starčevića posłało prezydentowi ministrów memorandum, w którym przypomina, że naród chorwacki dążył do zjednoczenia politycznego ze Serbją, ze zachowaniem odrębnych urządzeń chorwackich. Wysłano też w tej sprawie adres do regenta, który wyraził gotowość uwzględnienia żądań, a mimo to de facto wciąż postępuje centralizacja państwa SHS. Chorwaci nie mają odpowiedniego przedstawicielstwa, ban został jednostronnie mianowany, nawet drobne organy państwowe są ześrodkowane w Belgradzie, tak, że w każdej najdrobniejszej sprawie tam trzeba się zwracać. Ten stan wywołuje wielkie niezadowolenie wśród Chorwatów.

A g r a m e r T a g b l a t t :

1. Artykuł gazety "de Lausanne" rozpatruje problem gospodarczy Jugosławii i projektuje szczegółową organizację na terytorium królestwa celem eksploatacji jego bogactw naturalnych. Planuje też kanał łączący Lublanę z Adryatykiem.

2. Kolerze wysłali do Belgradu delegację ze żądaniem dodatku różniczanego: dla żonatych 2500 dynarów rocznie, dla nieżonatych 1000 dyn., dla pensjonowanych 500 dyn. Lata służby w czasie wojny mają być policzone podwójnie. Strajk odłożony aż załatwienia tych żądań.

P r a v d a :

1. W Lublanie przygotowuje się uroczyste powitanie mającego tam w połowie maja przybyć regenta Aleksandra. Pogłoski o przyjeździe regenta do Lublany, Zagrzebia i Sarajewa krążą już od dawna, ale dotąd się nie sprawdzają.

2. Minister oświaty zwrócił się z apelem do rodziców uczniów szkół średnich, aby w dzisiejszych burzliwych czasach szczególnie baczyli na wychowynie, bo młodzież jest narażona na działanie politycznych i spokojnych agitacji o negatywnych tendencjach, a jako niedojrzała łatwo je przejmuje.

3. Z powodu stanowiska socjalistów doszło do kryzy w rządzie lublańskim. Zastępca prezydenta przypomina, że wszystkie trzy stron-

nictwa słowiańskie muszą pozostać połączone w Koalicję, bo nie załatwiona jeszcze sprawa granic wciąż się zaostrza.

4. "Słowenski Narod" żąda energicznie od rządu belgradzkiego uwzględnienia potrzeb kolejarzy. Niezałatwienie tej piekającej sprawy może ^{wywołać} skutki groźne dla całego państwa.

18. kwietnia 1919.

O b z o r :

Zagrzebska izba handlowo-przemysłowa ogłasza zmienione przepisy podróży:

A. dla ruchu wewnątrz królestwa S.H.S.

Paszport podróży wydają wewnątrz powiatu urząd gminny, po za powiatem urząd powiatowy względnie w miastach Zagrzeb, Osjek, Varaždin, Zemun i Karlovac wydaje komisaryat policji. Paszport ważny najwyżej na miesiąc, przy każdej podróży musi być wizowany. Do podróży na północ od Dunaju i Sawy potrzebne wizum władz wojskowych.

B. podróż do krajów nieprzyjacielskich niedozwolona.

Tylko w nieodzownych potrzebach wydaje się paszport ważny najwyżej 6 miesięcy.

C. podróż do państw koalicyjnych i neutralnych ograniczona.

Paszporty wydają w Chorwacji urzędy komitatowe, w wymienionych wyżej miastach komisaryaty policji, w Dalmacji i Słowenii urzędy powiatowe, względnie policyjne, ale zawsze za pozwoleniem ministerium spraw wewnętrznych.

Każdy paszport musi posiadać visum odnośnej komendy wojskowej, a przy podróży za granicę odnośnego przedstawicielstwa.

Paszportów do Węgier nie wydaje się.

Poddani krajów nieprzyjacielskich chcąc przybyć do królestwa SHS, muszą wnieść prośbę do przedstawicielstwa wojskowego S.H.S. w odnośnem państwie.

A g r a m e r T a g b l a t t :

1. Pomieszkania w Zagrzebiu stale drożeją. Dochodzi do tego, że jedna gospodyni wynajmuje pokój z trzema łózkami przygodnym osobom na noc biorąc 20 koron za osoby umieszczone w jednym łózku,

2. Jugosłowiański publicysta Marjanović twierdzi, że problem

jugosłowiański stał się kwestią międzynarodową. Osobiście jest przekonany, że Jugosłowianie osiągną swoje cele będące ich życiową koniecznością, choć nie można przewidzieć, czy osiągną je na obecnej konferencji pokojowej. Dążenia Sołłina mogą się chwilowo powieść, sprowadzając nowy Brześć Litewski, ale myśl jugosłowiańska zwycięży, bo jej pomoże okoliczność, że Stany Zjedn. i Anglia nie będą popierały nieuzasadnionych dążeń włoskich. Włochy starają się wywołać rozstrój w królestwie SHS. ale mogą pozyskać do tego tylko nie wielu krótkowidzów, którzy gotowi są stworzyć małą republikę Zagrzebia i okolicą zawisłą od Włoch, a tem samem Słowenia dostała by się na nowo pod panowanie obce.

2. Cunard-Line otworzyła na nowo komunikację z Rieką. W drodze do Rieki jest już parowiec wiozący towary dla Dalmacyi i Serbii.

3. W Chorwacyi i Słowenii jest 5 fabryk tanin, z których 2 stanęły obecnie, pozostawiając 2000 robotników bez pracy. Przyczyna leży w przepełnieniu fabryk towarami nie mającymi wywozu. Gdyby stanęły i pozostałe fabryki, znalazło by się 7000 robotników bez chleba.

R i j e ć:

1. Zawiazana w marcu i kwietniu 1919. w Paryżu jugosłowiańska Liga Demokratyczna jest narodową organizacją mającą na celu zlanie się Serbów, Chorwatów i Słowienców w jeden naród. Nie jest partya polityczną ani blokiem stronnictw, mogą przeto w jej skład wchodzić wszelkie stronnictwa z zupełną swobodą działania. Zasady swoje streszcza Liga w następujących punktach:

- a/ SHS. jest jednym narodem i musi tworzyć jedno państwo,
- b/ w państwie SHS. wykluczone są obie ostateczności: centralizm i federalizm. Liga żąda tego, co łączy ściśle państwo: jeden rząd i jedno prawo, przeto
- c/ państwo SHS. ma jeden rząd, w którym są ministerya dla wszystkich gałęzi zarządu państwa.

2. Narodowy klub serbski postanowił przyłączyć się do demokra-

tów.

3. Dopóki Ministerium skarbu nie obejmie wszystkich agend w całym państwie SHS. będą funkcjonowały delegacje ministerium skarbu: w Lublanie dla Słowenii, w Zadar dla Dalmacji, w Zagrzebiu dla Chorwacji i Sławonii, w Sarajewie dla Bośni i Hercegowiny, w Sombor dla Banatu, Bački i Baranii. Delegacji podlegają ministerium skarbu w Belgradzie.

19. kwietnia 1919.

S r p s k a R i j e š :

Srajewską izbę handlowo-przemysłową, uwiadomiono, że można już nabywać w państwach neutralnych i sprzymierzonych towary kolonialne, produkty fabryczne, papier i przybory do pisania. Zarazem podano ceny towarów na rynkach europejskich.

O b z o r :

1. Przeglądono komunikację telegraficzną z Austrią niemiecką. Należytość za jedno słowo wynosi 6 para /15 halerzy/, a najniższa cena telegramu jest 1 dynar /2 K.50 h./

2. Nowa kryza ministeryalna grozi w Belgradzie, i to poważniejsza od poprzedniej, o ile nie dojdzie do porozumienia pomiędzy ministeriami.

3. Ceny jazdy koleją w państwie SHS. podwyższono o 200 %.

4. Jako tłumacz języków serbskiego i polskiego został zaprzysiężony Władysław Namysłowski w Sarajewie.

20. kwietnia 1919.

P r a v d a :

1. Wobec tego, że ludność Wojwodiny domagała się stworzenia milicji narodowej, zarządziło naczelne dowództwo organizowanie batalionów milicji w Banacie i Baczce, które mają być powołane na 2 miesiące ćwiczeń.

2. W długim artykule występuje poseł Drasković przeciw jednostkom, które nie rozumiejąc doniosłości zadania SHS sięgają nieporozumienie. Mianowicie pojawiają się głosy w Serbji, że zamiast dążyć do stworzenia wielkiej Serbji, stworzono nowy organizm, że Serbowie wyrzekli się swojego imienia i swej tradycji. W Belgradzie

rzadzą Chorwaci i Serbowie. Ależ ci ludzie nie wiedzą czego chcą, autor. Czy chcą, żeby istniała tylko Serbia bez związku z braćmi, którzy są tem samem co Serbowie, tylko imię inne mają, czy żeby tylko tak jak jest państwo SHS, ale żeby się nazywało Serbią. W pierwszym wypadku było by to małe państwo, któremu by trudno było się rozwijać, tak jak i dotąd było. W drugim to by było państwo, gdzie Serbowie swoim braciom nawet ~~nawet~~ nie dali by prawa nazywać się swoim imieniem. W obu wypadkach była by to mała Serbia, a tacy wielkoserbowie są małymi Serbami.

3. Włosi szerzą silną propagandę popartą pieniędzmi wewnątrz Słowenii przeciw państwu. Jestto tem niebezpieczniejsze, że znajdują podatny materiał wśród robotników i urzędników będących w przykrych warunkach materialnych. Zapobiedz należy, żeby nie powstawały na tej podstawie takie ruchy, jak ruch kolejarzy.

R i j e ć :

1. Artykuł zwrócony przeciw Radić'owi ogłasza niemiecki dokument określający jego działalność za czasów austriackich. Radić przywódca partii chłopskiej, zamknięty obecnie za swoje dążenia republikańskie i znośenie się z nieprzyjacielem był w czasie całej wojny zdecydowanym monarchistą, skoro dokument niemiecki znaleziony obecnie w "Militärkommando" podnosi jego zasługi około podnoszenia ducha wojennego wśród Chorwatów i pełne oddanie się dynastyi Habsburgów. A dziś, kiedy Jugosławia złączyła się pod dynastya słowiańską, Radić stał się nagle republikaninem, ten sam Radić, który napisał nowy hymn habsburskiej dynastyi.

2. Dziennik konstatuje, że Oszan starczewiçański "Hrvat", który przed tygodniem był przeciwnikiem tworzącego się jugosłowiańskiego bloku demokratycznego, uważa teraz ten fakt za korzystny.

22.-kwietnia 1919.

A g r a m e r T a g b l a t t :

1. W Podgoricy odbyło się 20.kwietnia wielkie zgromadzenie narodowe w obecności delegata rządu SHS. Pavičevića. Był prezydent mi-

nistrów skonstatował obecność posłów, w których się zebrało więcej niż 2/3, poczem odczytano deklarację upoważnionego Wydziału wykonawczego, oświadczającą wolę Czarnogórców połączenia się ze Serbią. Następnie rezolucję odczytano, że Zgromadzenie Narodowe zdetronizowało dynastję króla Mikołaja w listopadzie 1918 r. ogłosiło połączenie ze Serbami, a tem samem z SHS. Zrazem uznaje się zgromadzenie narodowe za legalnego przedstawiciela Czarnogórców. Na tej podstawie objął Pavičević władzę w imię rządu SHS. i proklamował zjednoczenie Czarnogóry z SHS. oraz rozwiązanie Zgromadzenia Narodowego. Odtąd prawodawstwo terytorjum Czarnogóry podlega parlamentowi SHS.

2. Na urządzonym 21. do 22. kwietnia zgromadzeniu socjalistów w Belgradzie wzięło udział 450 delegatów ze wszystkich krajów S.H.S. oprócz Słowenii. Przyjęto oficjalną nazwę „Socjalna Partya Robotnicza Jugosławii”. Kierunek partji komunistyczny. Jednogłośnie przyjęto następujące wnioski:

- a/ jedna platforma do zjednoczenia, na podstawie której partya wej-
dzie do trzeciej Internacyonalii,
- b/ statuty partji,
- c/ niewstępowanie do dzisiejszego prowizorycznego przedstawiciel-
stwa narodowego, lecz żądanie demobilizacyi oraz wyborów konstytu-
anty.

23. kwietnia 1919.

P r a v d a :

1. Dziś rozpoczęto podpisywanie 200 milionowej pożyczki państwo-
wej. Bony opiewają na 6 miesięcy, a wypłacone będą 3. listopada b.r.
Wydano bony na 500, 1000, 10.000, 50.000 i 100.000 koron. Przy podpi-
sywaniu płaci się sumę po odjęciu odsetka.

O. b z o r :

Poseł do parlamentu Angjelinović, który niedawno powrócił z Ame-
ryki, domaga się, żeby parlament ułatwił i przyspieszył powrót obywa-
teli SHS. z Ameryki, bo są w państwie bardzo potrzebni.

A g r a m e r T a g b l a t t :

Serbscy radykali nawiązali rokowania z niektórymi partjami

w Bośni, Hercegowinie i Chorwacyi w celu stworzenia wielkiego stronnictwa, które by się przeciwstawiło demokratycznemu blokowi.

24. kwietnia 1919.

P r a w d a :

1. Rada ministrów postanowiła rangi ministrów w następujący sposób:

- 1/ Prezydent ministrów i zastępca ministra spraw zewn.
- 2/ Zastępca prezydenta min. i minister aprowizacyi,
- 3/ Minister sprawiedliwości,
- 4/ " leśnictwa i górnictwa,
- 5/ " przemysłu i handlu,
- 6/ " oświaty,
- 7/ " komunikacyi,
- 8/ " budownictwa,
- 9/ " skarbu,
- 10/ " spraw wewnętrznych,
- 11/ " poczt i telegrafów,
- 12/ " nadzoru zebrań ustawowych,
- 13/ " zdrowia,
- 14/ " wojny i marynarki,
- 15/ " reformy agrarnej,
- 16/ " społeczności,
- 17/ " rolnictwa i
- 18/ " wyznań.

2. Rozporządzenie o kontroli nad wolnym handlem weszło z dniem 15. kwietnia w życie.

3. W ministerium komunikacyi opracowuje się projekt ruchu automobilowego na przerwanych głównych liniach kolejowych celem przewożenia osób i towarów aż do czasu odbudowania kolei.

R i j e Ć :

Radić ówi zarzuca splickie " Novo Doba " działalność szkodliwą dla Jugosławii, zwłaszcza że się porozumiewa z Włochami dążąc do stworzenia republiki chorwackiej prawdopodobnie pod włoskim protektorem. Chorwaci chcą swobody, ale pragną otrzymać od wspólnego parla-

mentu SHS. i w obrębie zjednoczonego państwa.

A g r a m e r T a g b l a t t :

" Le Temps " umieścił ze Zagrzebia datowany artykuł o chłopskiej demokracji w Chorwacji, w którym w sposób bardzo skrajny porównuje ją, choć tylko pośrednio z komunistami węgierskimi i zaznacza, że stronnictwo reprezentuje 4/5 Chorwatów o republikańskim dążeniu. Jak sam autor mówi, stronnictwo jest pod względem religijnym-konserwatywne, pod względem politycznym liberalne, a częściowo nawet radykalne. Po upadku Austrii oświadczyło się na zgromadzeniu 25. listopada 1918. przeciw serbsko-królewskiemu centralizmowi, a na kongresie 3. lutego 1919 żądało usunięcia serbskiego wojska i zwołania chorwackiej konstytuancy. Następnie protestowało przeciw agrarnej reformie belgradzkiego ministerium, przeciw oligarchicznemu ogłoszeniu królestwa SHS. i t.p.

Stronnictwo założone przez braci Stefana i Antoniego Radić dążyło jeszcze za czasów Austrii do stworzenia państwa federacyjnego, do którego by wchodziłi wszyscy południowi Słowianie a więc Chorwaci, Serbowie, Słowienicy i Bułgarzy jako etniczna i gospodarcza jednostka. Przedewszystkiem jednak dążeniem stronnictwa jest zjednoczenie wszystkich Chorwatów w jednym niepodległym państwie.

W końcu artykułu ostrzega autor rząd belgradzki przed lekceważeniem tego potężnego stronnictwa, którego członków za ich republikańizm prześladowa się, a przewódców wprost więzi.

-25.-kwietnia 1919.

O b z o r :

1. Na dworcu kolejowym w Belgradzie odbyło się Zebranie kolejarzy całego państwa, na którym radzono nad poprawą położenia kolejarzy.
2. W ministerium komunikacji pracuje się nad reorganizacją wszelkich środków komunikacyjnych w całym państwie przy pomocy zawodowych francuskich i amerykańskich inżynierów.

A g r a m e r T a g b l a t t :

Erabia Begouen umieszcza w " Journal des Débats " artykuł usprawiedliwiający Jugosławię przed Koalicją.

Ze strony Koalicji zarzuca się Chorwatom, że walczyli do ostatniej chwili po stronie centralnych przeciw sprzymierzonym. Chorwaci nie mieli broni ani organizacji, żeby mogli czynnie przeciw Austrii wystąpić, ale starali się jej szkodzić, ile to tylko było możliwe. Licznego w tym względzie materiału o pułkach chorwackich i słowiańskich dostarczają węgierskie archiwa wojskowe armii Boroevića, będące obecnie w rękę rządu SHS. Nie energiczny Karol I-IV ogłosił celem uspokojenia krajów amnestyc w Austrii, ale nie miał siły ogłosić na Węgrzech, bo tam się temu sprzeciwno. To też liczba Chorwatów denuncjowanych za zdradę stanu wzrastała z roku na rok. W roku 1914. zanotowano w Zagrzebiu 1247 delinkwentów, w r. 1915. było ich 3780, w r. 1916 aż 82.600, w r. 1917 przeszło 18.000, a w r. 1918 ponad 38.000.

Nie znane są autorowi cyfry innych sądów wojskowych w Chorwacji. Ponieważ sędziami byli najczęściej Jugosłowianie lub Czesi sympatyzujący z oskarżonymi, zarządziło ministerium obrony krajowej, że wszystkie zdrady stanu mają być sądzone w Pożoniu, na Węgrzech.

Lekarze starali się przy łada osłabieniu odsyłać pacjentów do kadry, władze uwalniały pod błahymi pretekstami mnóstwo żołnierzy od służby wojskowej.

Dezerce na frontach rosyjskim i serbskim były bardzo częste, bo Chorwaci wstępowali po drugiej stronie do armii, które się poddali.

Na froncie włoskim bili się zaciekle przeciw Włochom, kiedy się dowiedzieli o krzywdzącym ich traktacie londyńskim. Wtedy bronili swej ziemi przed wrogiem, który ją chciał zabrać, uparcie aż do czasu, kiedy na froncie włoskim pojawiły się wojska innych państw Koalicji.

Jeżeli zwłaszcza Włosi zarzucają Chorwatom, że walczyli po stronie centralnych przeciw Koalicji, można przypomnieć patriotyzm i oddanie Habsburgom naczelnika gminy Zadar, Włocha, co uznał i namiestnik Attens i wyraził się, że trzeba do Dalmacyi wysłać generała rządzącego ludnością bezwzględnie, a tylko Włochów, ponieważ się okazali tak lojalni, pozostawić wolnymi od represalii.

P r a v d a:

Serbski sokół w Zagrzebiu postanowił połączyć się z Chorwackim i

Słowiańskim.

2. Ze Sarajewa donoszą, że podjęto na nowo ruch na wszystkich liniach kolejowych.

3. Do Belgradu przybyła holenderska misja złożona z 10 lekarzy i 10 osób służby sanitarnej i oddała się do dyspozycji ministerium zdrowia.

4. Odbyło się nadzwyczajne posiedzenie rady ministrów w celu zastanowienia się nad zewnętrznym położeniem.

5. Prezydent wyżywienia Korošec wyjechał do Dalmacji, żeby się naocznie przekonać o potrzebach tamtejszej ludności.

26. kwietnia 1919.

P r a v d a :

Wskutek ciągłych deszczów wylało wiele rzek w państwie SHS, niszcząc tory kolejowe, drogi i mosty.

O b z o r :

Wkrótce zaprowadzona będzie powietrzna komunikacja pocztowa w państwie SHS.

A g r a m e r T a g b l a t t :

Wobec wielkiej drożyzny przyznany będzie urzędnikom dodatek drożyzniowy do 1. stycznia 1920.

27. kwietnia 1919.

O b z o r :

Korony będą zupełnie z obiegu w państwie SHS wycofane z dniem 1. listopada 1919.

A g r a m e r T a g b l a t t :

Według obliczeń podpisana suma pożyczki państwowej w państwie SHS przewyższa rozpisaną sumę.

P r a v d a :

Dzisiaj odbywa się w Karlowcu wielkie zgromadzenie jugosłowiańskiego stronnictwa demokratycznego, w którym biorą udział posłowie serbscy, chorwaccy i słowiańscy.

28. kwietnia 1919.

O b z o r :

1. Rada ministrów zabroniła obchodzić święto 1.maja w tym roku z powodu położenia, w którym manifestacja mogłaby być wykorzystana na szkodę państwa.

2. Od 1.maja będzie się liczyć czas na kolei SHS. nie dwa razy po 12 godzin, lecz 24 godzin, t. zn. że po 12 tej godzinie następuje nie 1 sza ale 13 ta, 14 ta i t.d. .

P r a w d a :

1. Rząd lokalny Bośni i Hercegoviny wydał zarządzenie pomocy robotnikom i sługom nie mającym pracy.

2. Na wiadomość o stanowisku Włoch na konferencji pokojowej zebrało się przed rządem lokalnym w Sarajewie mnóstwo ludności manifestującej słowiańskość Rjeki i wschodniego wybrzeża Adryi. Po odśpiewaniu trzech hymnów wznoszono okrzyki na cześć Anglii, Francji i Stanów zjedn. W manifestacji brało także udział wielu Muzułmanów.

3. W lublańskim " Slovincu " umieścił katolicki ksiądz dr. Lenard artykuł, w którym mówi, że Słowenia bez Serbii ~~nie~~ byłaby niczem. Lublana dostała by się pod panowanie Włoch, również jak Jesenice i Zidani Most. Prawda, że i Słowienicy są bardzo Serbom potrzebni, ale bez Serbów nie mogliby sami istnieć.

29. kwietnia 1916.

P r a w d a :

1. Rada ministrów postanowiła zlikwidować 4. kwietnia takzwaną " Vojn'ą Zadrug'ę ". Członkowie jej będą zwolnieni od służby woj- skowej, a towary odbierze oddział ekonomiczny ministerjum wojny. ponieważ przybędzie w tych dniach do Zadrugi wielka ilość towarów zwłaszcza bielizny i materii, zgodzili się członkowie na sprzedaż tych towarów ludności civilnej.

2. Kongres kolejarzy SHS. obradujący od trzech dni w Belgradzie wyraził 27. kwietnia w memorandum wszystkie żądania jugosłowiańskich kolejarzy.

O b z o r :

Cala organizacya kolei żelaznych S.H.S. będzie wzorowana na

urządzeniach francuskich.

30. kwietnia 1919.

P r a v d a :

1. Wydział reformy agrarnej pod przewodnictwem Rafailovića rozpoczął swoje prace.

2. Żeby ułatwić dowóz towarów, oddał minister skarbu importującym kupcom do dyspozycji znaczne sumy francuskich franków w czekach. Sprzedawać się będzie czeki w Belgradzie za dynary i korony.

3. Oczekiwane jest rozporządzenie naczelnego dowództwa wojskowego ogłaszające na całym terytorium b. Austrii należącym do SHS. sądy wojenne dla wszystkich występków przeciw państwowej sile zbrojnej, zbrodni na kolei i innych środkach komunikacyjnych, dla wypadków mordowania, rabunku, przemocy i działania przeciw całości państwa. Środka tego użyje państwo, żeby uniemożliwić obcym elementom szkodliwe działania.

4. Dyrekcja słowieńskich kolei żelaznych zażądała 250.000 dyn. kredytu do wypłaty dodatku drożyznisanego personalowi kolejowemu w Słowenii.

5. Wielkimi żupanami /starostami okręgowymi/ mianowani: Maria Horvat w Zagrzebiu, Milan Vidmar we Varaždinie, Jovan Polovina w Požega, Ivo Petranović w Lika-Krbava, Mat. Lisičar w Belovar-Krizeveci, Dragutin Šajn w Virovitica, Juraj Kušić w Modrus-Rjeka.

Popisni list

urządzenia transzackich.

30. kwietnia 1919.

P r a w o :

1. Wydział reformy agrarnej pod przewodnictwem Rafailovicia roz-
począł swoje prace.
2. Żeby ułatwić dowóz towarów, oddał minister skarbu importują-
cym kupcom do dyspozycji znaczne sumy transzackich franków w czekach.
Sprzedawane się będą giełdy w Belgradzie za dynary i korony.
3. Oczekiwane jest rozpoznanie niezależnego dowództwa wojsko-
wego ogłaszające na całym terytorium B. Austrii należącym do SHS. za-
dy wojenne dla wszystkich występów przeciw państwowości alpejskiej.
zbrodni na kolei i innych środkach komunikacyjnych, dla wypadków mor-
deratów, zabunkrów, przemocy i działań przeciw całości państwa. Środ-
ka tego naje państwo, żeby uniemożliwić opozycyjnemu elementowi szkodliwe
działania.
4. Dyrekcja słowiańskich kolei żelaznych przekazała 250.000 dyn.
kredytu do wypłaty dodatku różnicznego personalowi kolejowemu w
Słowenii.
5. Wielkimi szpanami /starostami okręgowymi/ mianowani: Maria
Horvat w Zagrzebju, Milan Vidmar we Varaždinsku, Jovan Polovina w
Požegu, Ivo Petranović w Lika-Krpa, Mat. Lisler w Belovar-Križevci,
Dragutin Šajn w Virovitici, Turaj Knisić w Modrina-Rjeka.

